

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΙ' ΟΠΟΙΟΝ ΕΥΡΗΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

...

ΕΞΗΜΕΡΩΝΕ τοῦ "Αἷ-Γεωργίου, κι' ὅλοι εἶχαμε χαρὰ καὶ πανηγύρι στὸ σπίτι, πρῶτα-πρῶτα γιατί εἶταν ἡ γιορτὴ τοῦ στρατιώτη καθαλλάρη μας "Αἱγίου, ποῦ σκέπαζε μὲ τὰ φτερά του ἄλλη γιορτὴ πλειὸ γλυκειὰ ἀκόμα, τὴν ὀνομαστικὴ γιορτὴ τοῦ Βασιλεῖα μας' δεύτερα, γιατί ὅλοι οἱ πιστικοὶ μας κι' ὅλοι οἱ ζευγίτες μας κι' οἱ βαλμάδες μας, κι' οἱ λοιποὶ ὑπηρέτες μας εἶχαν δηλώσει ὅτι θὰ ἔμεναν στὴν δουλειά μας καὶ δὲν θὰ εἶχαμε νὰ περάσωμε κάμμιὰ συγκίνηση, γιατί κάθε "Αἷ-Γεώργη καὶ κάθε "Αἷ-Δημήτρη ποῦ εἶταν νὰ ξερογοιαστῇ κανέννας πιστικός μας, ἢ νὰ ξεμιστωθῇ κανέννας ζευγίτης μας ἢ κανέννας ὑπηρέτης μας, ὅλο τὸ Σπίτι εἶχε βαρεῖα λύπη, καὶ δάκρυζε ὁ πατέρας μου, καὶ δάκρυζε ἡ μάνα μου, κι' ἐγὼ ἔκλαιγα ποῦ ἔχανα ἀπ' ἀνάμεσά μας ἕναν δουλευτὴ μας' τρίτα, γιατί εἶταν πασκαλόγιορτα ἀκόμα, ζύγωνε ἡ "Ανοίξη στὴν ἀκμὴ της, φούντωναν τὰ δέντρα καὶ τὰ κλαριά, θάσσευαν καὶ ψήλωναν τὰ χόρτα, ἀνοιγαν τὰ χιλιοχαριτωμένα, ὠριόπλουμα καὶ πολύχρωμα λουλούδια καὶ φτερούγιζαν, τρελλὰ ἀπ' τὴν χαρὰ τους, πέρα-δῶθε κι' ἄνω-κάτω διάφορα πουλιά καὶ λαλοῦσαν ὡμορφα καὶ προπάντων τ' ἀηδόνια κι' οἱ κοῦκοι, τὰ πλειὸ χαριτωμένα σύμβολα τῆς πανώρηας ἐποχῆς καὶ ἀκόμα, γιατί περιμέναμε νάρθοῦν κάτι πατρικοὶ φίλοι, Ἀρθανίτες, γιὰ ν' ἀνανεώσωμε τὴν παλιὰ φιλία μὲ καινούργια βλαμιά, δηλαδὴ ἀδερφοποίηση.

Εἶταν νάρθοῦν οἱ βλάμηδες τοῦ πατέρα μου "Αγὸς Βασιάρης ἀπὸ Βασιάρι, μὲ τὸ παιδί του, τὸν Βεῖζη· ὁ Σουλεϊμάν Μαρῖνος ἀπὸ τὸ Λιμπόχοβο, μὲ τὸ παιδί του, τὸν Μοῦρτο· ὁ Γιάχος Μπούξης, ἀπὸ τὸ Μπουῆζι, μὲ τὸ παιδί του, τὸ Ταφίλη· ὁ Ἀμποῦλ-μπέης Σελίμης, ἀπὸ τὸ Δέλδικο, μὲ τὸ παιδί του τὸν Μέμο· κι' ὁ Ἀμποῦλ-Ντέμος, ἀπὸ τοὺς Φιλιάτες, μὲ τὸ παιδί του, τὸν Τζαφέρη, ὅλοι ἕνας κι' ἕνας στὴν τιμὴ, στὴν μπέσσα καὶ στὴν γενιά—ἀφίνω πλειὰ τὴν

παλληκαριά και τὰ καλὰ φερσίματα. Ὁ λόγος δὲ τοῦ θάρχονταν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ξακουσμένοι μπέηδες κι' ἀγάδες μὲ τὰ παιδιὰ τους ἐκείνη τὴν ἡμέρα, εἶταν ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶχαν ἀνταμωθῇ μὲ τὸν πατέρα μου στὰ Γιάννινα, πρὶν τὴν Πασκαλιά, κι' εἶχαν ρίξει λαχνὸ σὲ ποῖο σπίτι νὰ μαζευτοῦν γιὰ τὴν καινούργια τὴν βλαμιά, κι' ὁ λαχνὸς ἔπεσε στὸ δικό μας.

Ὁ πατέρας μου, γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, παράγγειλε στὸ κοπάδι νὰ τοῦ στείλουν δυὸ ἀρνιά και δυὸ κατσίκια, ἀπὸ τὰ πλεῖο διαλεχτά, ἄλλα γιὰ τὸ σουβλί, κι' ἄλλα γιὰ τὸ μαγεῖρεμα, χώρια τὰ γάλατα, τὰ τυριά, και τὲς ῥαλατοτυρόπηττες, ποῦ θὰ ἔμπαιναν στὸ τραπέζι, γιατί, ἔξὸν τοὺς φίλους, ποῦ περιμέναμε, θὰ παρακάθονταν στὸ τραπέζι ἐκείνη τὴν ἡμέρα, σὰν χρονιὰρα μέρα ποῦταν, κι' ὅλοι οἱ ξανασυμφωνημένοι πιστικοί, ζευγίτες, βαλμάδες κι' ὑπηρέτες τοῦ Σπιτιοῦ, κατὰ τὴν παλιά συνήθεια τῶν παπποῦδων μας.

Πρὶν σφάξῃ ὁ πατέρας μου τ' ἀρνιά και τὰ κατσίκια, και τὰ γδάρῃ, (εἶταν φοβερός ὁ μακαρίτης σ' αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς δουλειᾶς:μποροῦσε νὰ σφάξῃ δέκα κριάρια και νὰ τὰ γδάρῃ σὲ μιὰ ὥρα ὅλα!) εἶχαν φτάσει οἱ φίλοι οἱ Ἀρβανίτες, ποῦ περιμέναμε, ἄλλοι καθάλλα σ' ἄλογα περήφανα κι' ὠμορφοσελλωμένα, κι' ἄλλοι σ' ἄψυά χοντροκάπουλα μουλάρια, ποῦ ρέμπονταν κάνεις νὰ τὰ κυττάξῃ. Ἡ μάννα μου κι' ἐγὼ τοὺς ὑποδεχτήκαμε πρῶτοι μὲ τοὺς ὑπηρέτες και τοὺς ὠδηγήσαμε μὲ μεγάλες φιλοφροσύνες και τιμὲς στὸ μεγάλο τὸ δοξάτο. Τὸ εἶχαμε στρωμένο μὲ χαλιά, ποῦ τὰ εἶχε φερμένα ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὰ βάθρα τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐγὼ εἶμουν τότε δέκα ἑπτὰ χρονῶν παλληκάρι μὲ πρῶϊμη σωματικὴ ἀνάπτυξη και πολὺ μεγάλη πνευματικὴ γιὰ τὰ μισοᾶγρια μέρη μας σ' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ. Ἀλλὰ και τὰ παιδιὰ τῶν φίλων δὲν εἶταν μικρότερα μου στὴν ἡλικία, ἀλλ' εἶταν ἄγραμματα, παραθαλλόμενα μ' ἐμένα, γιατί μόνον ἀνάγνωση, γραφὴ κι' ὀλίγη ἀριθμητικὴ γνώριζαν, κι' αὐτὰ στὴν δικὴ μας τὴν γλῶσσα, τὴν Ἑλληνικὴ, ἐνῶ ἐγὼ εἶχα τελειωμένο, πὲς, τὸ γυμνάσιο, κι' ἐγνώριζαν, ἔξὸν ἀπὸ τὰ ἑλληνικά μου, και γαλλικά και ἀγγλικά και τούρκικα, πρᾶγμα, ποῦ εἶταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ σπάνιο στὸν τόπο μας, τὸν λεγόμενον Καραμπεριά. Ἐκεῖνα φοροῦσαν κάτασπρες πολυλάγκιολες φουστανέλλες, ἄσπρες φλοκάτες, κι' ἄσπρες σκούφιες στὸ κεφάλι, κόκκινα τελατινένια τσαρούχια στὰ ποδάρια, κόκκινο τελατινένιο σελάχι στὴν μέση, ὅπου φώλιαζαν ἀπῶνα ζευγάρι ἀσημένια πιστόλια, και πλεῦρα τοῦ σελαχιοῦ, ἀπάνω στὰ νεφρά, κρέμονταν περίτεχνα δουλεμένες φλωροκαπνισμένες παλάσκες, κι' ὁλόγυρα στὸ τελατινένιο ζωνάρι, ποῦ συγκρατοῦσε τὸ σελάχι στὴν μέση, ἀσημένιες τοκάδες πολὺ ὠμορφες, ἐνῶ ἐγὼ φοροῦσα ἀπλᾶ φράγκικα και φαίνομουν μπροστά τους ὡς τέλεια ἀντίθεσή τους.

Ὡς ποῦ νᾶρθῃ ὁ πατέρας μου, ποῦ καταγέγονταν ἀκόμα στὴν ἐτοιμασία τῶν σφαγαριῶν οἱ φίλοι μ' ἐρωτοῦσαν διάφορα πράγματα, προπάντων πολιτικά, κι' ἔδειχναν κάποια ἐκπληξῆ γιὰ ὅσα τοὺς ἀπαντοῦσα ἐγὼ, τὸ ἀμούστακο παιδί. Ἐπιτέλους, ἦρθε κι' ὁ πατέ-

ρας μου, τοὺς ἐχαιρέτησε μὲ σταυρωτὰ φιλήματα, φίλησε μὲ πατρικὴ ἀγάπη καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς στὰ μάτια καὶ κάθησε. Τότε ἐγὼ πῆρα τὰ πέντε παιδιὰ καὶ βγήκαμε πέρα στὴν ἐκκλησιὰ μὲ τὰ πολλὰ τὰ δέντρα καὶ τοὺς πλατυοὺς τοὺς ἴσκιους. Ἐκεῖ γνωριστήκαμε καλύτερα, καὶ μιλήσαμε γι' ἄρματα καὶ γιὰ παλληκαριές. Εἴταν καὶ τὰ πέντε παιδιὰ ἡθικά, κι' ἀναθρεμμένα μέσα στ' ἄρματα καὶ στὲς ἐνδοξες οἰκογενειακὲς παραδόσεις καὶ στὴν παλληκαριά. "Ὅλες μας ἡ ὁμιλίες στρεφογύριζαν ἀπάνω - ἀπάνω σ' ἡρωϊκὰ κατορθώματά μας, κι' ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἔδειχνα κάμμιὰ περιέργεια καὶ κἀνένα θαυμασμό γιὰ ὅσα κατορθώματά τοὺς μοῦ διηγῶνταν, ἔξεναντίας αὐτοὶ ἐθαύμαζαν γιὰ ὅ,τι τοὺς διηγόμουν ἐγὼ πῶς μιὰ νύχτα κυνήγησα κάμμιὰ δεκαριά κλέφτες, ποῦ ἤρθαν νὰ μᾶς πατήσουν τὰ κοπάδια· πῶς πέρασα τὸ ποτάμι θολὸ καὶ καταιβασμένο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη γιὰ νὰ γλυτώσω ἕναν, ποῦ κιντύνευε νὰ πνιγῇ· πῶς ἐσκότωσα ἕναν λύκο λυσσασμένον, ποῦ εἶχε ριχτῇ ἀπάνω μου νὰ μὲ ξεσκίση· καὶ πῶς πήγαίνα στὰ Γιάννινα γιὰ δυό - μισητὴ ὥρες ἀπὸ ἐκεῖ, ποῦ στεκόμαστε, ἐνῷ ἡ ἀπόστασις εἶναι ἑξή ὥρες ἀκέρειες. Ὑστερα ρίξαμε στὸ «σημάδι», πηδῆξαμε «τὲς τρεῖς», καὶ ρίξαμε «τὸ λιθάρι». Καὶ στὰ τρία τ' ἀγωνίσματα δὲν ἔπеса κάτω. Τότε γύρισε ἕνα παιδί ἀπὸ τὰ πέντε, ὁ Ταφίλης τοῦ Γιάχου Μπούζη, καὶ μοῦ εἶπε συγκινητικὰ:

— Νὰ χαρῆς ὅ,τι ἀγαπᾷς! Πέταξε ἀπὸ πάνω σου αὐτὰ τὰ διαολοφράγκικα, γιατί δὲν μπορῶ νὰ σέ βλέπω μ' αὐτὰ, καὶ φόρεσε τὲς φουστανέλλες σου, σὰν κι' ἐμᾶς! Εἰν' ἁμαρτία νὰ μὴ φορᾷς φουστανέλλες!

Τὸ κατάλαβα κι' ἐγὼ ὅτι εἶμουν μιὰ μεγάλη ἀνορθογραφία ἀνάμεσα τους, καὶ γυρίζοντας στὸ σπίτι, φόρεσα ἀμέσως τὲς φουστανέλλες μου, καὶ τοὺς ἔκανα νὰ εὐχαριστηθοῦν ὅσο δὲν μπορούσε νὰ γένῃ πλεϊότερο.

Σὲ λίγο στρώθηκε τὸ τραπέζι πλούσιο σὲ φαγητὰ, σὲ πιστὰ καὶ σὲ καλὴ καρδιά κι' ἀγάπη, καὶ καθήσαμε νὰ φᾶμε, λέγοντας τὲς συνηθισμένες εὐχές.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἔλαβε τὸν λόγο ὁ Ἅγιος Βασιάρης, ὡς γεροντότερος, κι' εἶπε:

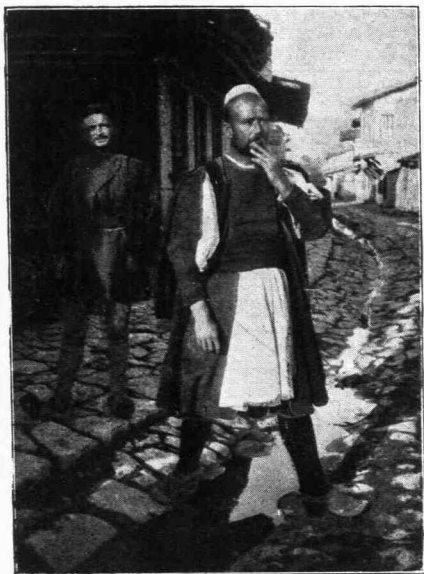
— Οἱ πατερᾶδες μας εἴταν φίλοι ὠρκισμένοι στὸ αἷμα τοὺς, καὶ στὴν φιλία τοὺς. Αὐτὴ τοὺς τὴν φιλία τὴν ἔδωκαν σ' ἐμᾶς ὡς κληρονομιά μας, κι' ἐμεῖς ὠρκιστήκαμαν μπροστὰ τοὺς μὲ τὸ αἷμά μας καὶ ζήσαμεν τόσον καιρὸ ἀγαπημένοι, σὰν ἀδέρφια. Σήμερα ἀξιωνόμεστε νὰ βάλουμε καὶ τὰ παιδιὰ μας νὰ ὀρκιστοῦν μπροστὰ μας μὲ τὸ αἷμά τοὺς, ὅτι θὰ διατηρήσουν ἀλέρωτη τὴν πατρικὴ φιλία ὡς ποῦ νὰ πεθάνουν...

Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ σηκωθήκαμε ἀμέσως ὀρθὰ καὶ σταυρώσαμε τὰ χέρια.

Μᾶς ἐρώτησε ὁ πατέρας μου:

— Ὅρκιζετε;

— Ὅρκιζόμαστε!

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ. — ΧΩΡΙΚΟΙ ΚΟΖΑΝΗΣ

Ἀπαντήσαμε καὶ οἱ ἔξη μ' ἓνα στόμα.

Ἀμέσως τότε ὁ Ἀβδοῦλ - Ντέμος ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σελάχι τοῦ ἓνα μικρὸ καὶ μυτερὸ κοφτερὸ μαχαίρι κι' ἄνοιξε τοῦ καθενός μας τὴν φλέβα τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ, ἀκριβῶς ἐκεῖ ποῦ κλειεῖ ὁ ἀναγκώνας ἀπὸ τὴν μέσα τὴν μεριά, κι' ἐκίνησε τὸ αἷμά μας. Τότε ἐτεντώσαμε ὅλοι μας τὰ αἱματομένα χέρια μας ἀπάνω σὲ μιὰ ἄσπρη λεκάνη, ὅπου ἔσταξε τὸ αἷμα τοῦ καθενός μας, κι' ἀνακατεύτηκαν μαζί καὶ τὰ ἔξη τὰ αἷματα κι' ἔγειναν ἓνα. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐγενήκαμε ἀδερφοποιοί — βλάμηδες. Οἱ γονεοὶ μας μᾶς ἐφίλησαν στὴν ἀράδα καὶ μᾶς εὐχήθηκαν τὸ «ἀσπρόσωποι» (φακε - μπάρδα). Τέλος, φιλήθηκαν κι' ἡμεῖς συναμεταξύ μας, φιλήσαμε τὰ χέρια τῶν γονεῶν μας κι' ἀνταλλάξαμε ἄρματα γιὰ ἐνθύμιο τῆς ὀρκωμοσίας μας.

— Τὸ γαῖμα! Τὸ γαῖμα!

Φώναξε ἡ μάνα μου.

Ὁ Γιάχος Μπούζης τῆς ἔδωκε τὴν λεκάνη μὲ τὸ αἷμα, κι' ἡ μάνα μου τὸ ἔχυσε πηχτὸ - πηχτό, ὅπως εἶταν, καὶ κόκκινο - κόκκινο σ' ἓνα μεταξένιο μαντήλι, τὸ κομπόδεσε, κι' ἀφοῦ σταυροκοπήθηκε, ἀνέβηκε στὸ σκαμνί, γιὰ νὰ φτάση, καὶ τ' ἀπόθεκε μέσα στὸ εἰκονοστάσι, μπροστὰ στὴν εἰκόνα τ' Ἀΐ - Γεωργίου.

Ἰσπερ ἀπ' αὐτὴν τὴν τελετὴ τῆς βλαμιάς, πήραμε οἱ βλάμηδες τ' ἄρματά μας καὶ μεταδγάμας στὴν πλατεῖα τῆς ἐκκλησιᾶς, καθήσαμε στ' ἀγνάντια κι' ἀρχίσαμε νὰ λέμε διάφορες ὁμιλίες.

Ἀπ' ὁμιλία σ' ὁμιλία μᾶς λέγει ὁ Μοῦρτος:

— Εἴρετε πῶς γένονταν βλάμηδες ἄλλον καιρὸ τὰ καλὰ παλληκάρια;

— Εἴρω (τοῦ εἶπα). Γένονταν μὲ τὸν θάνατο στὴν μέση.

Οἱ ἄλλοι δὲν κατάλαβαν.

— Πῶς μὲ τὸν θάνατο στὴν μέση;

— Πῶς γένονταν ἄλλον καιρὸ; Ἐρώτησαν.

— Μὲ τὸν θάνατο στὸ τεψί, ἀπάνω στ' ἀναμμένα κάρβουνα, στὴν μέση στὸ τραπέζι, σὰν ἀρνὶ τοῦ φούρνου, κι' οἱ βλάμηδες γύρα - γύρα τραγουδῶντας...

Τοὺς εἶπε ὁ Μοῦρτος, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ πάλε δὲν καταλάβαιναν.

Τότε τοὺς ξανάειπε ὁ Μοῦρτος:

— Ὅπως γενήκαμε ἡμεῖς σήμερα βλάμηδες, ὦρ' ἀδέρφια! γέγονται κι' οἱ μυλωνᾶδες!... Γέγονται κι' ἡ γυναῖκες!

Τότε πετιέται ἀπάνω ὁ Σελίμης τοῦ Ἀθνοῦλ - μπέη καὶ μᾶς λέγει:

— Ἄν εἶν' ἔτσι, τότε ἐγὼ βγαίνω ἀπὸ τὴν σημερινὴ βλαμιά!

— Κι' ἡμεῖς βγαίνομε!

Εἶπαν κι' οἱ ἄλλοι οἱ τέσσερες.

— Θέλετε λοιπόν, (τοὺς εἶπα ἐγὼ) νὰ γένωμε βλάμηδες μὲ τὸν θάνατο στὴν μέση; Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ἓνας ἀπ' ὅλους μας θὰ σκοτωθῇ καὶ τὸ μόνο, ποῦ ἔχουν νὰ κάνουν οἱ ἄλλοι, εἶναι νὰ τὸν κλάψουν σὰν ἀδερφό, μὲ τὰς φλοκάτες κατσιούλα.

Τότε ὁ Βετζής τοῦ Ἀγού εἶπε:

— "Οποιος φοβάται τὸν παλιοθάνατο εἶναι γυναῖκα!

— Πάρ' τὸν λόγο σου πίσω! (τοῦ εἶπα) καὶ μὴν προσβάλλης ἔτσι τὲς μάννες μας καὶ τὲς ἀδελφές μας, καὶ τὲς γυναῖκες, ποῦ θὰ πάρωμε αὔριο. Βλέπεις ἐκεῖνο ἐκεῖ πέρα τὸ βουνό; Ἐκεῖ ἐπολέμησε στὰ 1854 ἡ γυναῖκα ἡ μάννα μου, μαζὶ κι' ἄλλες γυναῖκες ἀπ' αὐτὰ τὰ χωριά μου, μὲ τὸν Σουλεϊμάν Ταχίρη, δυὸ ἀκέρειες ὥρες καὶ τὸν τσάκισαν... Κι' ἡ μάννα σου, ἂν βρῖσκονταν στὴν θέση τῆς δικῆς μου, τὸ ἴδιο θάκανε, εἶμαι βέβαιος...

— Ἐχεις δίκιο (μοῦ εἶπε ὁ Βεῖζης). Συμπάθησέ με. Ἀλήθεια, ἡ παλληκαριά δὲν ξέρει ἄντρες καὶ γυναῖκες...

— Ἡ Τζαβελλαῖνα κι' ἡ Λένη τοῦ Μπότσιαρη (εἶπε ὁ Τζαφέρης τοῦ Ἀθντοῦλ-μπέη Ντέμου) ὅπως λὲν καὶ τ' ἀρβανίτικα τὰ τραγούδια, κι' ὅλες ἡ Σουλιώτισσες, δὲν πολέμησαν, σὰν ἄξια παλληκάρια, καὶ δὲν σκότωσαν τόσους δικούς μας Ἀρβανίτες τὸν καιρό, ποῦ πολεμοῦσε τὸ Σοῦλι ὁ Ἀλῆ-πασιάς;

Τότε ὁ Μέμος τοῦ Ἀθντοῦλ-μπέη Σελίμη, γιὰ νὰ μᾶς κόψῃ τὴν παρέκδοση, μᾶς εἶπε:

— Γιατί χάνετε ἄδικα τὰ λόγια σας; Εἴπαμε ὅτι ἡ σημερινή βλαμιά μας εἶναι ἀνάξια γιὰ μᾶς... εἶναι πρόστυχη... Τὴν κάνουν ὅποιοι... θέλετε λοιπὸν ἀντρεωμένη βλαμιά, σὰν τούτη, ποῦ μᾶς λέει ὁ Μοῦρτος κι' ὁ φίλος μας ἐδῶ; (δείχνοντας ἐμένα) Ἐμπρὸς νὰ τὴν κάνουμε... Ὅποιος δὲν θέλει, μπορεῖ νὰ τραδηχτῇ...

— Νὰ τραδηχτῇ! εἶπε κι' ὁ Τζαφέρης.

— Ἀνάλαβε τώρα ἐσὺ τὰ χρειαζούμενα (μοῦ εἶπε ὁ Βεῖζης τοῦ Ἄγου Βασιάρη) γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ γληγορώτερο αὐτὴ ἡ δουλειά! Θέλω νὰ τὸν ἀντικρύσω μιὰ ὥρα γληγορώτερα αὐτὸν τὸν παλιοθάνατο καὶ νὰ τοῦ δείξω ὅτι δὲν ἀχνίζω μπροστά του!

— Μὴν βρίζῃς τὸν θάνατο! (τοῦ εἶπε ὁ Μέμος); Νὰ μὴ σέ κάνῃ καὶ τὰ κλείσῃς σήμερα μιὰ γιὰ πάντα!

— Σταθῆτε ἐδῶ ἐσεῖς (τοὺς εἶπα) κι' ἐγὼ φροντίζω γιὰ ὅλα.

Πετάχτηκα στὸ σιμώτερο σπίτι τοῦ χωριοῦ κι' ἐφώνωξα ἀπὸ τὴν πλοκαριά τὴν νοικοκυρά:

— Χριστοδουλίνα! Χριστοδουλίνα!

— Ὅρσε!

Μοῦ ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ καὶ βγήκε ἔξω ἡ Χριστοδουλίνα.

— Φέρε μου (τῆς εἶπα) ἀμέσως στ' ἀγνάντια τὸ στρόγγυλο τὸ τραπέζι σας, κι' ἓνα τεψὶ γεμάτο ἀναμμένα κάρβουνα. Γλήγορα!

Γύρισα πίσω στοὺς φίλους μου, καὶ σὲ λίγο ἦρθε ἓνα κορίτσι τῆς Χριστοδουλίνας μὲ τὸ τραπέζι καὶ μὲ τὸ τεψὶ γεμάτο ἀναμμένα κάρβουνα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

— Τί τὰ θέλεις αὐτὰ ὅλα; μ' ἐρώτησε τὸ κορίτσι.

— Τὰ κάρβουνα (τῆς εἶπα) τὰ θέλομε ν' ἀνάψωμε φωτιά, τὸ τεψὶ νὰ βάλωμε τὰ σηκώτια τοῦ ἀρνιοῦ, ποῦ θὰ σφάξωμε σὲ λίγο, καὶ τὸ τραπέζι νὰ φάμε τὸ ἀρνί, διὰ νὰ τὸ φήσωμε.

Φεύγοντας τὸ κορίτσι, καθήσαμε καὶ οἱ ἔξη γύρω στὸ τραπέζι, ἔβαλε ὁ Μοῦρτος τὴν γεμισμένη πιστόλα του ἀπάνω στ' ἀναμμένα

κάρθουνα, κι' ἀρχίσαμε νὰ στρέψωμε ζερβιά τὸ τεψί καὶ νὰ τραγουδοῦμε τὸ ἐπιθανάτιο τραγοῦδι:

« Χαίρεστε νὰ χαίρωμαι,	μωρὲ παιδιά!
« Κι' ὅποιον εὖρη ὁ θάνατος,	ντουλμπέρια μου!
« Ὅλοι νὰ τὸν κλάψωμε,	μωρὲ παιδιά!
« Σὰν γλυκό μας ἀδελφό,	ντουλμπέρια μου!
« Μὲ λαμπάδες, μὲ κηριά,	μωρὲ παιδιά!
« Καὶ μὲ μοσκοθυμιάτα,	ντουλμπέρια μου!
« Καὶ τὰ μυρολόγια μας,	μωρὲ παιδιά!
« Νὰ γενοῦν τραγούδια του,	ντουλμπέρια μου!
« Νὰ τὰ λένε στοὺς χορούς,	μωρὲ παιδιά!
« Τὴν Μεγάλῃ Πασκαλιά,	ντουλμπέρια μου!
« Μὲ τὰ κόκκινα τ' αὐγά,	μωρὲ παιδιά!
« Τὰ κορίτσια τὰ ὠμορφα,	ντουλμπέρια μου!

Τὸ τεψί ἔφερε γύρα σὰν μύλος, τὸ τραγοῦδι ἐξακολουθοῦσε θλιθερό - θλιθερό κι' ἄγριο - ἄγριο, κι' ἡ πιστόλα δὲν ἐπαίρνε φωτιά ἀκόμα. Γιὰ μιὰ στιγμή ὑποθέσαμε ὅτι εἶταν ἄδεια, ἀλλ' ὥς ποῦ νὰ μᾶς περάσῃ αὐτὴ ἡ ἰδέα, ἐνῶ βρισκόμαστε ἀγκαλιασμένοι μὲ τὸν θάνατο, ἀκούστηκε ἓνα τρομερὸ «μπάμμμι!» Ἡ πιστόλα πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸ τεψί, κι' ὁ θάνατος, μακροντυμένος, μ' δλόγυμνο σπαθί στὸ χέρι, καθάλλα σ' ἀφράτο μαῦρο ἄλογο, παρουσιάστηκε ἄγριος καὶ φοβερός μπροστά μου, κι' ἡ μύτη τοῦ σπαθιοῦ του μ' ἄγγιξε στὸ καλάμι τοῦ δεξιοῦ μου χεριοῦ. Τὸ αἷμά μου ἄρχισε νὰ τρέχῃ, σὰν βρῦση, ἀπάνω στὴν χιονάτη μου φουστανέλλα, κι' ἕνας φοβερός πόνος μοῦ γράπωσε τὸ κορμί.

Στὴν στιγμή ὁ Μοῦρτος ἔσκισε ἓνα κομματί ἀπὸ τὴν κατακάθαρη, φουστανέλλα του καὶ μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι γιὰ νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα, κι' ὕστερα, ἀφοῦ ἀγκαλιαστήκαμε κι' ἐφιληθήκαμε ὅλοι γλυκά, ὠρμιστήκαμε αἰώνια φιλία ἀπάνω στὸ αἵματοστάλαχτο χέρι μου κι' ἔτσι γενήκαμε θανατικοὶ βλάμηδες!

(Σούλι, 5 Φλεβαριοῦ 1916)

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΣ ΓΕΩΡΓΟΣ

Λαμπάδα καὶ τόξα ἄφησε καὶ τὸ βουκέντρι παίρνει
ὁ κακὸς Ἔρως καὶ σακκὶ στὸν ὦμο του φορεῖ,
κι' ἀφοῦ δυνὸ ταύρους ἔξεψε ἔς ἓνα ζυγὸ βαρὺ,
ἄρχισε μέσα στῆς βαθειᾶς τῆς ἀνλακιᾶς νὰ σπέρνῃ.
Κι' ἀνέβλεψε κ' εἶπε τοῦ Διὸς: «Γιὰ βρέξε δίχως ἄλλο,
μήπως ἐσένα ἔς τ' ἄλτρο, βοῦ τῆς Εὐρώπης, βάλε!»

(Ἐκ τῶν τοῦ Μόσχου)

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΟΣ